

Skiftnotat – Bedre klima- og naturrapportering

Til: Medlemmene i Skift-nettverket

Dato: 16.04.2024

Forfattere: Odd Arild Grefstad (Storebrand) har ledet arbeidet med støtte fra Sverre Thornes (KLP), Leif Arne Jensen (PwC Norge), Øystein Bø (Formue), Sigrun Aasland (Zero), Tore Medhus (SR-Bank), Sverre Danielsen (Deloitte Norge) og Susanne Munch Thore (Arntzen de Besche)

Hoveddelen av arbeidet ble gjort i 2022. I slutten av 2023 og i starten av 2024 er det gjort oppdateringer for å ta hensyn til de nye internasjonale rammeverk. Dette for å støtte medlemmer av Finanskiftet med praktisk implementering av spesielt naturrapporteringen.

I 2020 utarbeidet Storebrand, i samarbeid med KLP og Formuesforvaltning [forventninger til klimarapportering](#) for å bidra til bedre investeringsbeslutninger og netto kapitalflyt til de selskapene i norsk næringsliv som bidrar til mest omstilling. Dette ble formulert som en forventning til alle Skift-medlemmene. Gitt stor utvikling innen ESG-reguleringer, har det vært behov for å oppdatere og tilspisse forpliktelsene og forventningene. Dette notatet reflekterer de oppdaterte forventningene, med bakgrunn økt fokus på naturrisiko og bruk av vitenskapsbaserte og sektorspesifikke klimascenarier i rapporteringen.

Målet er at forventningene også skal fungere som en katalysator for mer bærekraftig drift i små og store bedrifter landet rundt.

Klima- og naturrisiko utgjør både store utfordringer og muligheter for finansnæringen. For å ta gode investeringsbeslutninger, yte lån eller tilby forsikring til næringslivet, trenger vi fremover mer informasjon enn de fleste selskaper rapporterer i dag. Vi må vite både hvordan selskaper påvirkes av klimaendringer og overgangen til lavutslippssamfunnet, hvordan de planlegger å tilpasse seg nye klimakrav fra myndighetene, og hvordan selskapenes egen virksomhet påvirker klimaet. I tillegg er det i økende grad viktig å forstå selskapenes påvirkning på og avhengighet av natur.

Virksomheter som ikke omstiller seg i takt med det grønne skiftet utgjør en økonomisk risiko for investorer, långivere og forsikringsselskaper – og for kundene våre. I tillegg ønsker våre kunder og eiere stadig mer informasjon om klimarisikoen i våre investeringsporteføljer. Derfor har vi i dette dokumentet formulert tydelige forventninger til selskapene vi er investert i.

Ut over å gi informasjon til de som etterspør den, kan bærekraftrapportering være et verdifullt strategisk verktøy. Det hjelper styre og ledere å vurdere hvordan selskapene de leder skal fortsette å tjene penger i et samfunn som kutter utslippi tråd med Parisavtalen.

Skift går foran

I 2023 er første gang medlemmene til Skift rapporterer om sitt arbeid med naturrisiko (Skift klimarapport 2022-23). Det er en svært positiv utvikling.

Fra siste rapport (2022-23) ser vi imidlertid at ~25% av medlemmene ikke rapporterer på klima- eller naturrisiko. Natur er et relativt nytt felt og mindre kvantifiserbart enn klima – og her er samfunnet fremdeles i startfasen av å kunne rapportere. Likevel ønsker vi å oppfordre alle medlemmer til å prioritere å kartlegge avhengigheter og starte rapportering på natur. Flere medlemmer må begynne å rapportere på Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) fra og med rapporteringsåret 2024 og natur vil inngå som et av temaene (ESRS E4, se punkt

4 lenger ned). Det vil dermed være helt nødvendig å ha startet prosessen med å forstå hvordan selskapet påvirker natur og hvordan natur påvirker selskapets evne til langsiktig verdiskapning (dobbel vesentlighet).

I løpet av de siste par årene har det fra globalt hold blitt utviklet nye standarder og hjelpemidler for å bistå i arbeidet med natur, for eksempel TNFDs (Taskforce on Nature-related Financial Disclosures) rapporteringsanbefalinger for naturrisiko og Science Based Target Network sitt rammeverk for å vurdere naturrisiko og fastsette vitenskapsbaserte målsetninger for naturarbeidet.

Finansskiftet foreslår at medlemmene i Skift-nettverket fortsetter å rapportere i tråd med de oppdaterte forventningene til tydelig klima- og naturrapportering. For de som ikke har påbegynt naturrapporteringen oppfordrer vi disse til å starte og til å benytte seg av refererte rammeverk.

Dette vil gi medlemmene tid til å forbedre rapporteringen de allerede gjør og klargjøre medlemmene på deler av rapporteringskravene som kommer fra EU fremover, eksempelvis CSRD. Vi har også laget et eget vedlegg til dette notatet som går gjennom dagens og kommende reguleringer og frivillig rapportering knyttet til bærekraft.

Fire forventninger for bedre klima- og naturrapportering:

1. Rapportering av klimagassutslipp

Alle selskaper bør utarbeide et årlig klimaregnskap som viser utslipp i tre kategorier:

- Direkte utslipp (Scope 1)
- Indirekte utslipp fra energiforsyning (Scope 2)
- Alle andre indirekte utslipp knyttet til eksempelvis kjøp av andre varer og tjenester (Scope 3)

Vi forventer at selskaper rapporterer på scope 1 og 2, i tillegg de mest materielle scope 3-utslippene. Selskaper som ikke rapporterer på Scope 3 vil bli bedt om å forklare hvorfor de ikke gjør det og når de kommer til å gjøre det. Det forventes at de rapporterte utslippene er verifisert av en uavhengig tredjepart.

Finans Norge har en egen veileder for finanssektoren som kan være god assistanse dersom man ikke har begynt med scope-3-rapportering. Veilederen fokuserer på finansierte utslipp, som ofte er en vesentlig kategori av scope 3 for finansselskaper. Den finnes [her](#).

For øvrig vil klimagassregnskap bli obligatorisk etter CSRD (bærekraftsdirektivet) dersom klimaendringer er «vesentlig¹» for selskapet, som det vil være for de aller fleste virksomheter

2. Mål for utslippsreduksjoner

Alle selskaper bør definere og kommunisere mål for reduksjon av egne klimagassutslipp på både kort sikt (2025-2035) og mål om netto nullutslipp på lang sikt (senest 2050). Målene må være verifiserbare og i tråd med Paris-avtalens målsetning om maksimalt 1,5 graders oppvarming.

Det enkelte selskaps målsetninger for utslipp må forankres i vitenskapsbaserte og internasjonalt anerkjente referansebaner for utslipp i sin sektor², som definerer hva som kreves for at en gitt sektor kutter utslipp i tråd med klimaforskningen. Referansebanene for den enkelte sektor må videre inngå i et 1,5 graders klimascenario som dekker hele økonomien, herunder et karbonbudsjett for verdensøkonomien i tråd med IPCC (FNs

¹ Dobbel vesentlighet innebærer at selskapet har vesentlig påvirkning på omverdenen (eks. klima) og at omverdenen har vesentlig påvirkning på selskapets evne til langsiktig verdiskapning (eks. kostnader pga. klimaendringer)

² Her finnes det scenariomodeller fra for eksempel [One Earth Climate Model](#) og [IEA's NZE](#)

klimapanel) og referansebaner for hver enkelt sektor som ikke baserer seg på å fjerne og kutte CO₂-utslipp ved hjelp av uprøvd teknologi.

3. Rapportering av klimarisiko i tråd med anbefalingene fra Task Force on Climate-related Financial Disclosures ([TCFD](#)³)

TCFD-rapportering gir selskaper kritisk viktig styringsinformasjon om både risikoer og muligheter knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn. Prosessen gir en høy toppleder- og styreforankring til hva konsekvensene av en slik omstilling er for dagens businessmodell, og hvilke strategiske grep som må tas i dag for å være relevante fremover.

4. Starte kartlegging og rapportering av naturrisiko

Arbeidet med naturrisiko er i startfasen, og forventningen er derfor at det startes med dette arbeidet. Selskaper bør påbegynne arbeidet med å kartlegge egen virksomhets påvirkning på, og avhengighet av natur. Et viktig utgangspunkt er intern forankring og kompetanseheving i egen virksomhet. Dessuten bør man gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse hvor formålet er å forstå hvordan selskapet påvirker natur og hvordan natur og naturregulering påvirker selskapet. De siste årene har det skjedd positive utviklinger i internasjonale rammeverk som kan brukes som et utgangspunkt:

Lovkrav

ESRS E4 Biodiversity and ecosystems er en del av det europeiske rammeverket for bærekraftig rapportering (CSRD). ESRS E4 spesifiserer rapporteringskrav som vil gjøre det mulig for brukere av bærekraftsrapporter å forstå hvordan virksomheten påvirker biologisk mangfold og økosystemer, i form av vesentlige positive og negative, faktiske og potensielle påvirkninger. Selskaper kan bruke ESRS E4 til å rapportere om deres naturavhengigheter og påvirkninger på en konsistent og sammenlignbar måte, samt å oppfylle de regulatoriske kravene i EU. Her kan du lese mer om ESRS E4 Biodiversity and ecosystems: [Lenke](#). Fra og med finansielt år 2024 vil store deler av norsk næringsliv måtte kartlegge sin påvirkning på og avhengighet av natur, i henhold til ESRS E4.

Anbefalinger og rammeverk

I det følgende vises det til internasjonale anbefalinger og rammeverk som kan tas i bruk for å møte kravene fra CSRD.

The Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) er et globalt initiativ som har utviklet et rammeverk for å hjelpe organisasjoner å rapportere og handle på naturrelaterte avhengigheter, påvirkninger, risikoer og muligheter. Rammeverket er basert på fire søyler: styring, strategi, risiko- og påvirkningsstyring, og mål og indikatorer. TNFD tilbyr også en metodikk kalt LEAP (Locate, Evaluate, Assess, Prepare) for å analysere naturrisiko på en systematisk måte. TNFD-rammeverket kan brukes til å identifisere, vurdere, styre og rapportere på naturrisiko i, samt å utforske naturpositive investeringsmuligheter. Her kan du lese mer om TNFD: [Lenke](#).

Finance for Biodiversity er en stiftelse som ble opprettet i mars 2021 for å støtte et opprop og samarbeid mellom finansinstitusjoner om å beskytte og gjenopprette biologisk mangfold gjennom sine finansaktiviteter og investeringer. For å hjelpe finansinstitusjoner med å sette mål for natur, har stiftelsen utviklet et rammeverk som kalles Nature Target Setting Framework for Asset Managers and Asset Owners. Dette rammeverket gir en systematisk tilnærming for

³ TCFD er retningslinjer for hvordan selskaper bør rapportere om klimarisiko og etablerer et felles begrepsapparat som gjør det lettere å analysere og drøfte hva dette handler om. Klikk [her](#) for Finans Norges eller [her](#) for Nordic CEOs veileder for å komme i gang med TCFD-rapporteringen

å identifisere, måle og redusere innvirkningen på natur fra finansporteføljer, samt å øke investeringene i prosjekter med positiv effekt på naturen. Rammeverket er basert på de nyeste vitenskapelige og tekniske innsiktene, og er i tråd med anbefalingene fra TNFD. Du kan lese mer om Finance for Biodiversity og Nature Target Setting Framework [her](#)

Finansinstitusjoner kan bruke rammeverket til å:

- Kartlegge sin eksponering for naturrisiko og -muligheter i ulike sektorer og regioner
- Vurdere sin påvirkning og avhengighet av natur og økosystemtjenester
- Sette mål i samsvar med globale mål
- Utforme og implementere strategier for å oppnå målene
- Rapportere offentlig om sine positive og negative bidrag til natur

Science Based Target Network (SBTN) har også utviklet et rammeverk for vurdering av naturrisiko og fastsettelse av vitenskapsbaserte målsetninger for naturarbeidet. Se denne lenken for mer informasjon: [lenke](#).

Eksempler på kartlegging av naturrisiko

Arbeidet med naturrisiko er i startfasen, men flere selskaper har nå begynt å kartlegge naturrisiko basert på rammeverkene og veiledning som er utviklet.

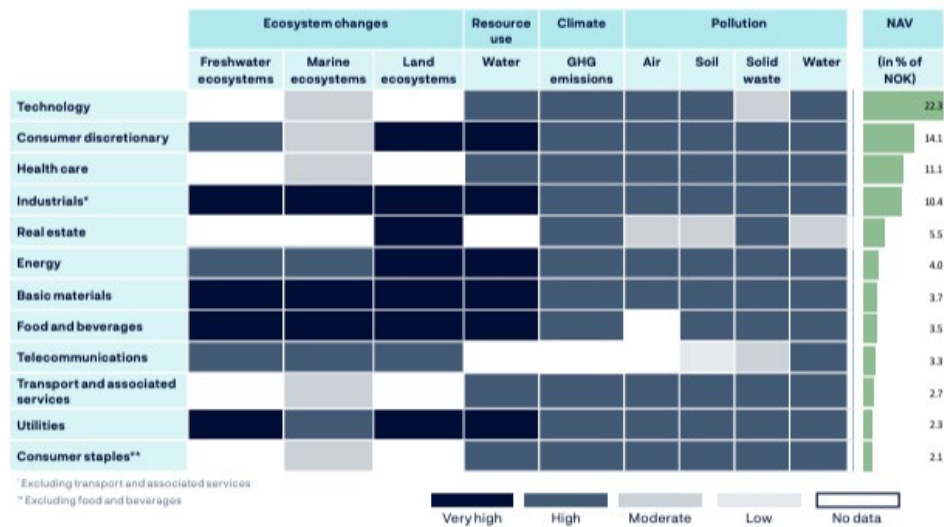
Et eksempel er Mestas overordnede analyse av naturrisiko som en del av oppdatering av selskapets bærekraftstrategi. Mesta ønsket å integrere natur i bærekraftstrategien på linje med klima. For å identifisere vesentlige temaer innen biologisk mangfold og økosystemer ble det gjennomført en workshop for å identifisere påvirkning og avhengighet til natur. Basert på dette ble risikoer og muligheter knyttet til natur identifisert og vurdert. Ved å involvere ansatte i driften kunne Mesta også identifisere lavthengende frukter eller tiltak for å redusere negativ påvirkning i driften.

Kongsberg Gruppen har også gjennomført en overordnet analyse av naturrisiko basert på TNFDs LEAP-rammeverk. Selskapet har kontorer globalt og en kompleks verdikjede. Analysen fokuserte på kartlegging av påvirkning av natur i direkte drift og så nærmere på status for økosystemer i områder som Kongsberg Gruppen opererer i. Videre ble også Science Based Targets Materiality assessment tool brukt for å gjøre en overordnet kartlegging av påvirkning og avhengighet til natur i leverandørkjeden. Analysen fokuserte på IBPES fem hoveddrivere for tap av natur og hvilke drivere som er viktigst for selskapet.⁴

Analyse av naturrisiko blir også benyttet innen bank og finans, blant annet for å vurdere eksponering mot naturrisiko i porteføljen. NBIM publiserte i 2023 for første gang en rapport om naturrisiko som også inneholder en overordnet kartlegging av påvirkning på natur i porteføljen fordelt på sektor. Figuren under viser påvirkning på natur i ulike sektorer i Oljefondets portefølje.

⁴ IPBES fem hoveddrivere bak tap av biologisk mangfold er arealendringer, overhøsting, klimaendringer, forurensning og fremmede arter.

Eksempel på kartlegging av naturrisiko fra NBIM. Heatmap som viser påvirkning på natur i Oljefondets portefølje. Kilde: NBIM rapportering av naturrisiko 2023

Andre kilder til natur

Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (GBF) er en historisk avtale som forplikter land til å stanse og reversere naturtap innen 2030. Avtalen, som ble vedtatt i Montreal i desember 2022, forplikter 196 land til å adressere naturtap. GBF inneholder fire mål for 2050 og 23 delmål for 2030, som er knyttet til visjonen om en verden i harmoni med naturen. Selskaper kan se på GBF som en referanseramme for å forstå de globale og nasjonale forventningene og forpliktelsene til naturbevaring og restaurering, samt å bidra til å oppfylle dem gjennom sine aktiviteter. Her kan du lese mer om Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework: [Lenke](#).

Skift har også lansert et kunnskapsprogram for medlemmene, kalt Nature Accelerator Programme. Formålet er påfyll av kunnskap om ny utvikling på fagfeltet og diskusjoner om hvordan natur i større grad kan integreres i virksomheter. Skift til Natur- prosjektet har utviklet seg fra et lokalt fokus med konkrete tiltak på egne eiendommer, til å løfte selskapers arbeid med natur på et mer strategisk nivå knyttet til rapportering og levere på FNs Naturavtale. Medlemmer kan melde seg på gratis for programmet i 2024. Lenke: [Nature Accelerator Programme 2024 | Skift \(skiftnorge.no\)](#).

Videre har det regjeringsnedsatte Naturrisikoutvalget nylig gjort en vurdering og gitt anbefalinger til arbeidet med natur for norske virksomheter. Rapporten gir innsikt i situasjonen, utfordringene vi står overfor og mulighetene naturkrisen gir. Utvalget forventer og tilslutter seg et forslag om konkret politikk fra norske myndigheter for implementering av Naturavtalen. Deloitte har gjort en vurdering av rapporten og redegjort for konsekvenser for næringslivet. [Lenke](#)

Kontaktpersoner:

Martin Boger, Bærekraftanalytiker | Storebrand, martin.boger@storebrand.no

Margrethe Assev, Bærekraftdirektør | Storebrand, Margrethe.Assev@storebrand.no